

УДК 330.322.009.12

ІНВЕСТИЦІЇ, ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

**Філатова С.О., ст. викладач, Климович Н.І., ст. викладач
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля**

У статті розглядається залучення зовнішніх інвестицій для розвитку діяльності сучасних підприємств. Проводиться оцінка привабливості підприємства для інвесторів, за допомогою методу, який ґрунтується на використанні альтернативного показника ефективності інвестування.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, ринкова вартість, строк окупності, коефіцієнт дисконтування, привабливість підприємства

The article deals with attracting foreign investments to develop modern companies activity. The appraisal of company attractiveness for investors is being carried out using the method based on the alternative investment performance indicator.

Keywords: investments, investment activity, market value, term of recoupment, discount factor, attractiveness of enterprise

Інвестиції та інвестиційна діяльність завжди знаходяться в центрі уваги економічної думки. Питання про інвестиції є дуже актуальним у сучасній економіці, оскільки інвестиції є основою розвитку підприємств, окремих галузей та економіки України в цілому. Економічна ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від обсягів інвестицій та методів здійснення інвестиційної політики.

На етапі розвитку ринкових відносин однією з найактуальніших проблем країни з перехідною економікою та країн, що розвиваються, є залучення та використання інвестицій, які є найважливішим чинником економічного зростання, що забезпечує збільшення певної частки щорічного реального-продукту країни.

У сучасних умовах, промислові підприємства потребують значних інвестиційних ресурсів. На сьогоднішній день, залучення інвестицій – це вже не питання розвитку, а питання виживання. Важливість правильної інвестиційної політики важко переоцінити. Жодна економіка світу не досягла би значних результатів без залучення коштів вітчизняних та іноземних приватних інвесторів. Інвестиції для підприємства означають модернізацію і технічне переоснащення, впровадження енерго- і ресурсозберігаючих технологій, а, отже, зменшення частки матеріальних витрат у структурі собівартості, збільшення оплати праці та виробництво конкурентоспроможної продукції.

При сучасному стані економіки України, підприємницька діяльність має не найкращі показники, щоб привабити інвестора.

Привабливим для інвестора буде таке підприємство, яке матиме високий рівень впровадження нових видів техніки і технологій, вдосконалюючи та масово використовуючи їх у виробництві. Таке підприємство зможе існувати в конкурентному середовищі, і буде надійним важелем для встановлення стійких та стабільних позицій, як на вітчизняних, так і на зарубіжних ринках. При цьому без суттєвих перешкод зможе завойовувати лідируючі позиції на світовому ринку, що дасть змогу покращити свою репутацію, та конкурувати з іншими підприємствами, що реалізують високоякісний подібний продукт. Отже, для успіху у цій конкурентній боротьбі, першочерговим завданням є максимальне підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Першим кроком вирішення даного завдання буде визначення існуючого рівня інвестиційної привабливості підприємства. Основними цілями оцінки інвестиційної привабливості є:

- визначення поточного стану підприємства та перспектив його розвитку;
- розробка заходів підвищення інвестиційної привабливості;
- залучення інвестицій у відповідних до інвестиційної привабливості обсягах та отримання комплексного позитивного ефекту від освоєння залученого капіталу.

Заключним кроком є аналіз і оцінка інвестиційної привабливості окремих компаній та фірм, які розглядаються, як потенційні об'єкти інвестування. Така оцінка проводиться інвестором при визначенні доцільності здійснення капітальних вкладень у розширення, розвиток і технічне переозброєння діючих підприємств. Але для більшої ефективності, керівник підприємства також повинен виявити можливості та недоліки свого підприємства. Таким чином він зможе об'єктивно оцінювати свої можливості перед тим, чи іншим зовнішнім інвестором.

Оцінка економічної ефективності і привабливості проектів – досить складне завдання, яке потребує комплексного проблемно-орієнтованого підходу до його рішення. Особлива увага при цьому має приділятися саме вибору інвестиційних проектів, що здійснюються на основі оцінки їх ефективності при забезпеченні послідовності проведення аналізу.

Методи оцінки проектів, які використовуються в аналізі інвестиційної діяльності, можна поділити на дві групи:

- 1) методи, які засновані на дисконтованих оцінках (NPV, PI, IRR);
- 2) методи, що засновані на облікових оцінках (PP, ARR).

Але існує новий методологічний підхід до оцінки ефективності інвестиційних проектів, що ґрунтується на використанні альтернативного показника ефективності інвестування (IEI), який розраховується за наступною формулою:

$$IEI = \sum_{j=0}^p \frac{(T_j + R_j d_j)}{p} + MVp dp, \quad \sum_{j=0}^p I_j d_j$$

де T_j – фінансовий ефект (віддача) від об'єкта інвестицій у j -ий період часу. грош. од.;
 R_j – вивільнення, повернення інвестованих коштів у j -ий період часу. грош. од.;

MV_p – ринкова вартість об'єкта інвестицій на кінець розрахункового періоду, грош. од.;

I_j – сума інвестиційних вкладень в об'єкт інвестицій у j -ий період часу, грош. од.;

d_j – коефіцієнт дисконтування в j -ий період часу, %.

Під вивільненням, або поверненням, інвестованих коштів може розумітися, як повернення коштів у разі закінчення терміну вкладення, так і реалізація об'єкта інвестицій (цінних паперів, устаткування тощо).

Елемент MV є ринковою вартістю об'єкта інвестицій на кінець розрахункового періоду цього проекту. Даний показник матиме місце лише в тому разі, якщо об'єкт інвестицій, як і раніше, перебуває у власності підприємства, тобто якщо до моменту розрахункового часу не відбулося повного вибуття об'єкта інвестицій з проекту.

Показник IEI є відношенням суми всіх можливих надходжень, пов'язаних з експлуатацією об'єкта інвестицій протягом розрахункового періоду, а також його ринкової вартості на кінець розрахункового періоду до суми інвестиційних вкладень в нього з урахуванням графіка розподілу всіх фінансових потоків у часі.

Розглянемо більш детально використання показника IEI на прикладі двох конкуруючих підприємств, і зробимо висновок, яке з підприємств є більш привабливим для зовнішнього інвестора. (Вихідні дані, для розрахунку показника IEI подані в табл.1)

Таблиця 1.

Вихідні дані за підприємствами А і Б для розрахунку показника IEI , млн. грн.

Показники	Інвестиційні проекти	
	Підприємство А	Підприємство Б
Фінансовий ефект (віддача) від об'єкта інвестицій (T_j)	36000	24000
Вивільнення, повернення інвестованих коштів (R_j)	15000	13000
Ринкова вартість об'єкта інвестицій (MV_p)	470	480
Сума інвестованих вкладень в об'єкт інвестицій (I_j)	57000	58000
Коефіцієнт дисконтування (d_j), %	10	12
Розрахунковий період (dp), роки	2	4

Виходячи з даної таблиці, показник ефективності інвестування IEI на підприємстві А становить:

$$IEI = \frac{(36000 \times 0,1 + 15000 \times 0,1) + 470 \times 2}{57000 \times 0,1} = 1,06;$$

на підприємстві Б:

$$IEI = \frac{(24000 \times 0,12 + 13000 \times 0,12) + 480 \times 4}{58000 \times 0,12} = 0,91.$$

Отже, згідно з проведеними розрахунками можна зробити наступний висновок:

1) проекти кожного з підприємств передбачають майже однаковий обсяг первинних інвестицій, однак віддача від проектів та залишкова вартість об'єктів інвестування досить істотно відрізняються, а саме: на підприємстві А рівень рентабельності операційної діяльності є значно вищим ніж за підприємством Б, що зумовлено низькими поточними витратами;

2) виконуючи оцінку запропонованих альтернативних проектів за допомогою традиційних показників, можна дійти висновку, що проект підприємства А є привабливішим, за проект підприємства Б, оскільки забезпечує інвесторові більший обсяг грошових надходжень у розрахунковому періоді;

3) одним із головним критерієм оцінки інвестицій є їх окупність, тобто швидкість повернення інвестору вкладених коштів у формі грошових потоків. Виходячі з розрахункових даних, підприємство А має коротший термін окупності, а це свідчить про більш привабливий стан для інвестора, цьому також свідчить значення показника IEI . Тобто з урахуванням вартості проектів на кінець розрахункового періоду та перспективи їх подальшого функціонування, доцільнішим є вкладання грошей у розвиток проекту підприємства А, бо він є привабливішим з економічної точки зору, ніж проект підприємства Б.

1. .-2004, 9. - . 52-57. // -
2. // . - 2007,
1.- . 42-49.
3. // . -
2004, .- . 82-88.
4. А.А. // . - 2008. -
3. - . 107-112.

24.10.2011 .